

A 60

Intro

Today we will Be"H learn ס' דף of בבא קמא. Some of the topics we will learn about include:

השולח את הבערה

The Gemara discusses many aspects of one's liability for damaging with fire, including:

The Machlokes in the rationale of the liability for אש, discussed at length earlier in כ"ב דף;

As the Pasuk states

כי תצא אש ומצאה קוצים

ונאכל גדיש או הקמה או השדה

שלם ישלם המבעיר את הבערה

If a person lit a fire on his property and the fire spread on its own to another person's field where it caused damage, he is liable for full damages.

The question is - Why is the person חייב?

He did not actually light the fire at the place of the damage. It seems that he merely caused the damage indirectly?

רבי יוחנן אמר

אשו משום חציו

explains the אש is גופו חייב because the person actually caused the היזק. Just as one who shoots an arrow in one place and it caused damage in another place, he's חייב because he initiated the חץ's motion, so too, if he lights a fire in one place and it caused damage in another place, he's חייב because he initiated the fire's motion.

וריש לקיש אמר

אשו משום ממונו

explains that the אש חייב is merely ממונו, his property caused damage.

The Gemara explains our Mishnah according to both רבי יוחנן and ריש לקיש.

B

שלח ביד חרש שוטה וקטן

If he acted negligently by entrusting fire to someone who cannot be relied upon to act responsibly. This depends on whether

מעשיו גרמו

The damage is primarily attributed to his negligence or the actions of the חרש. This, in turn, depends on whether he gave him

גחלת, a coal, which must be fanned before it can spread;

שלהבת, a flame; or

גוואזא ושרגא, thorns and a torch, which will inevitable cause damage.

ליבה

One's liability for fanning the fire into a blaze that can damage;

The Gemara contrasts this with

זורה

The prohibition to winnow on Shabbos, even though one is aided by the wind.

טמון

The מחלוקת whether one is liable for burning hidden items;

A

השולח את הבערה

כי תצא אש ומצאה קוצים
ונאכל גדיש או הקמה או השדה
שלם ישלם המבעיר את הבערה

וריש לקיש אמר

אשו משום ממונו

Considered ממונו
his property
causing damage

רבי יוחנן אמר

אשו משום חציו

Considered גופו חציו,
because it's
the person's direct action

B

שלח ביד חרש שוטה וקטן

ליבה

טמון

1 So let's review...

We now begin a series of Mishnayos that deal with נקי אש, damages through fire.

Zugt di Mishnah

השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן

If someone entrusts a fire with a deaf-mute, an insane person, or a minor, who then burns another person's possessions;

פטור דיני אדם

וחייב דיני שמים

He cannot compel him to pay for the damages, but he has a moral obligation to make reparations.

שלח ביד פקח

הפקח חייב

If he gave it to an ordinary person, that person alone is responsible for the damages.

1

נזקי אש

Damages through fire

מלך

השולח את הבערה

ביד חרש שוטה וקטן

Who then burns another person's possessions

וחייב

בדיני שמים

He has a moral obligation to make reparations

פטור

בדיני אדם

He cannot compel him to pay for the damages

שלח ביד פקח

הפקח חייב

If he gave it to an ordinary person that person alone is responsible

2 The Gemara elaborates on the Mishnah based on the לקיש וריש לחון רבי יוחנן regarding the rationale of the liability for אש, discussed at length earlier on כ"ב דף. רבי יוחנן אמר אשו משום חציו explains that אש is considered גופו because it's כחו, the person's direct action. וריש לקיש אמר אשו משום ממונו explains that אש is considered ממונו; his property causing damage;

Accordingly, the Gemara explains as follows; There is no Machlokes in the case of מסר לו גחלת וליבה פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים If he gave a coal to the חרש, who fanned it into a flame, he is not liable אדם בדיני אדם, because מעשה דחרש גרמו It's the doing of the חרש. According to רבי יוחנן it is כחו דחרש, because And according to ריש לקיש it is חרש דחרש, because the חרש made it into a מזיק. It was not a מזיק when the owner gave it to the חרש.

There is also no Machlokes in the case of מסר לו גוזא סלתא שרגא חייב בדיני אדם If he gave him thorns or twigs AND a torch, and so it was nearly inevitable that a fire would spread, he is fully liable, because ודאי מעשה ידיה גרמו The owner's negligence directly caused the damage. According to רבי יוחנן it is כחו דמשלח, because And according to ריש לקיש it is חרש דחרש, because it was already a מזיק when the owner gave it to the חרש.

However, there IS a Machlokes in the case of מסר לו שלהבת If he gave the חרש a flame, such as a torch; חייב בדיני אדם, because מעשיו קא גרמו לו It is חרש דחרש, because it was already a מזיק when he gave it to the חרש. While רבי יוחנן says he is פטור בדיני אדם צבתא דחרש גרמה לו The damage only occurred due to the action of the חרש. Therefore, it is כחו דחרש and not דמשלח. However, he is חייב בדיני שמים Because he's considered a גורם =====

4 The Mishnah continues
 אחד הביא את האור
 ואחד הביא את העצים
 If someone first lit a flame and someone else then added wood, causing the fire to spread and cause damage;
 המביא את העצים חייב
 The one who added the wood is liable.

Conversely,
 אחד הביא את העצים
 ואחד הביא את האור
 If someone first piled wood and someone else then lit the pile;
 המביא את האור חייב
 The one who lit the flame is liable.
 As Rashi explains
 דאי לאו אחרון
 קמא לא עביד מידי
 In both cases, the first person's actions would not have caused damage, and so only the second person is liable.
 =====

4 משנה

<p>אחד הביא את העצים ואחד הביא את האור Someone first piled wood and someone else then lit the pile</p>	<p>אחד הביא את האור ואחד הביא את העצים Someone first lit a flame and someone else then added wood</p>
<p>המביא את האור חייב</p>	<p>המביא את העצים חייב</p>
<p>דאי לאו אחרון קמא לא עביד מידי</p>	

5 The Mishnah concludes
 בא אחר וליבה
 המלבה חייב
 If a third person fanned the flames, and they then spread and damaged, he alone is liable. However,
 ליבתה הרוח כולן פטורין
 If the wind then fanned the flame into a fire large enough to cause damage, they are all exempt.

A ברייתא adds
 ליבה ולבתה הרוח
 If both the person and the wind fanned the flames, it depends;
 אם יש בלביו כדי ללבותה חייב
 ואם לאו פטור
 If he fanned the flames sufficiently for them to spread, he is liable, even though the wind fanned them as well.
 However, if the flames only spread due to the fanning of the wind as well, he is exempt.

5

<p>ליבתה הרוח כולן פטורין The wind fanned the flame they are all exempt</p>	<p>בא אחר וליבה המלבה חייב A third person fanned the flames he alone is liable</p>
<p>ברייתא:</p> <p>ליבה ולבתה הרוח If both the person and the wind fanned the flames</p>	
<p>ואם לאו פטור If the flames only spread due to the fanning of the wind as well</p>	<p>אם יש בלביו כדי ללבותה חייב If he fanned the flames sufficiently for them to spread</p>

6 The Gemara asks
 זורה ורוח מסייעתו חייב
 One is liable for winnowing on Shabbos, even though he
 can only do so with the wind's assistance?
 The Gemara offers four answers:

1.
 כגון שליבה מצד אחד
 ולבתו הרוח מצד אחר
 The Gemara is discussing where he fanned it from the
 opposite direction of the wind, and so his actions did not
 contribute to the damage at all.

7

2.
 כגון שליבה ברוח מצויה
 ולבתו הרוח שאינה מצויה
 He began to fan when there was only an ordinary wind,
 which would not have caused it to spread, and then an
 unusually strong wind came and fanned the flames
 sufficiently to spread. Since he could not have predicted
 these events, he is exempt.
3.
 כגון דמצמורה צמורי
 He merely breathed as one does to warm his hands, and so
 his actions did not even assist in the blaze.
4.
 לענין שבת
 מלאכת מחשבת אסרה תורה
 אבל הכא
 גרמא בעלמא הוא
 Although the wind is needed for winnowing, since he
 accomplished his intended מלאכה he is liable for his
 action. However, regarding damages, he only contributed
 indirectly to the damage and is exempt.
 =====

6

The Gemara asks...

זורה ורוח מסייעתו חייב?
*One is liable for winnowing on Shabbos,
 even though he can only do so
 with the wind's assistance?*

1

**כגון שליבה מצד אחד
 ולבתו הרוח מצד אחר**
 He fanned it from the
 opposite direction of the wind
*and so his actions did not
 contribute to the damage at all*

7

2

**כגון שליבה ברוח מצויה
 ולבתו הרוח שאינה מצויה**
 He began to fan when
 there was only an ordinary wind,
which would not have caused it to spread,
 and then an unusually strong wind came
and fanned the flames sufficiently to spread

3

כגון דמצמורה צמורי
 He merely breathed
 as one does to warm his hands
and so his actions did not even assist in the blaze

4

אבל הכא גרמא בעלמא הוא <i>Regarding damages, he only contributed indirectly to the damage and is exempt</i>	לענין שבת מלאכת מחשבת אסרה תורה <i>Although the wind is needed for winnowing since he accomplished his intended מלאכה he is liable for his action</i>
---	---

8

Zugt di Mishnah

השולח את הבערה
ואכלה עצים או אבנים או עפר
חייב

One is liable if his fire destroyed someone's wood, stones
or dirt,

שנאמר

כי תצא אש ומצאה קוצים

ונאכל גדיש או הקמה או השדה

שלם ישלם המבעיר את הבערה

The Pasuk mentions liability for one's fire that damages
thorns, grain, or the field itself.

The Gemara explains why the Pasuk mentions all these
details:

1.

One is liable for קוצים, thorns, even though

הפסד מועט

It is a relatively minor loss;

2.

One is liable for a גדיש, a stack of grain, although

לא שכיח אש גבייהו

ולא שכיח דפשע

One is cautious regarding grain, and it is reasonable to
assume that it was not due to negligence;

8

משנה

השולח את הבערה
ואכלה עצים או אבנים או עפר

חייב

One is liable if his fire destroyed
someone's wood, stones or dirt

ללא איני:

כי תצא אש ומצאה קוצים

ונאכל גדיש או הקמה או השדה

שלם ישלם המבעיר את הבערה

The Pasuk mentions liability for one's fire
that damages thorns, grain, or the field itself

The Gemara explains why the Pasuk
mentions all these details:

1

One is liable for קוצים - thorns
even though

הפסד מועט

It is a relatively minor loss

2

One is liable for a גדיש - a stack of grain
although

לא שכיח אש גבייהו
ולא שכיח דפשע

One is cautious regarding grain,
and it is reasonable to assume
that it was not due to negligence

9

3. One is liable for קמה, unharvested grain, and similarly
 מנה קמה בגלוי
 אף כל בגלוי
 לאפוקי טמון
 One is only liable for visible objects, such as unharvested
 grain, but is exempt for hidden items.
 However, רבי יהודה holds
 חייב אנוקי טמון באש
 One IS liable for hidden objects. Therefore, he derives
 לרבות כל בעלי קומה
 One is liable for burning all items of stature, such as trees
 and animals.
 The רבנן, on the other hand, derive this Halachah from the
 superfluous word או;

9

3
 One is liable for קמה - unharvested grain
 and similarly
**מנה קמה בגלוי אף כל בגלוי
 לאפוקי טמון**
 One is only liable for visible objects,
 such as unharvested grain,
 but is exempt for hidden items

However, רבי יהודה holds
חייב אנוקי טמון באש
 one IS liable for hidden objects.

Therefore, he derives
לרבות כל בעלי קומה
 One is liable for burning all items of stature
 such as trees and animals

The רבנן
 derive this Halachah
 from the word או

10

4. One is liable for שדה, damaging the field, referring to
 items not usually damaged by fire, such as
 לחכה נירו וסכסכה אבניו
 Scorching the soil and stones;
 =====

10

4
 One is liable for שדה - damaging the field
 referring to
 Items not usually damaged by fire, such as
לחכה נירו וסכסכה אבניו
 Scorching the soil and stones

11 The Gemara now introduces several Aggadic interpretations of this Pasuk:

1.
אין פורענות באה לעולם
אלא בזמן שהרשעים בעולם
Misfortune befalls the world on account of the wicked.

However,
ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחלה
The righteous are the first to be afflicted; as the Pasuk says

כי תצא אש ומצאה קוצים
אימתי אש יוצאה
בזמן שקוצים מצוין לה
Fire spreads in the presence of thorns, i.e. the wicked, and
ונאכל גדיש
שנאכל גדיש כבר
The grain, i.e. the righteous, was already burned.

A related idea:

כיון שניתן רשות למשחית
אינו מבחין בין צדיקים לרשעים
In a time of judgement, the righteous are equally afflicted,
ולא עוד אלא שמתחיל מן הצדיקים תחלה
And indeed they suffer first, because

טיבותוא הוא לגביהו
דכתיב
כי מפני הרעה נאסף הצדיק

As Rashi explains
שלא יראו ברעה העתידה לבא
It is to their benefit, so they should not witness the evil that follows.

11

Several Aggadic interpretations of this Pasuk:

1

אין פורענות באה לעולם
אלא בזמן שהרשעים בעולם

Misfortune befalls the world on account of the wicked

ואינה מתחלת אלא
מן הצדיקים תחלה

The righteous are the first to be afflicted

כי תצא אש ומצאה קוצים
אימתי אש יוצאה - בזמן שקוצים מצוין לה

ונאכל גדיש
שנאכל גדיש כבר

A related idea:

כיון שניתן רשות למשחית
אינו מבחין בין צדיקים לרשעים

In a time of judgement,
the righteous are equally afflicted

ולא עוד אלא
שמתחיל מן הצדיקים תחלה

And indeed they suffer first

איכותוא הוא לגביהו
דכתיב

כי מפני הרעה נאסף הצדיק
שלא יראו ברעה העתידה לבא

- 12 2.
The Pasuk begins
כי תצא אש
Implying מעצמה, the fire spread on its own, and yet concludes
שלם ישלם המבעיר את הבערה
Implicating him for causing the fire;
The Gemara explains
אמר הקב"ה
עלי לשלם את הבערה שהבערתי
Hashem says that He accepts responsibility, so to speak, for the fire He caused; as the Pasuk says
ויצת אש בציון
He burned the המקדש; Therefore,
ואני עתיד לבנותה באש
I will rebuild it and protect it in fire, as the Pasuk says
ואני אהיה לה חומת אש סביב

12

2

כי תצא אש... שלם ישלם המבעיר את הבערה

Implicating him for causing the fire!

מְעַצְמָהּ
the fire spread on its own

The Gemara explains

אמר הקב"ה
עלי לשלם את הבערה שהבערתי
Hashem says that He accepts responsibility, for the fire He caused
ואני עתיד לבנותה באש

- 13 The Gemara also offers an Halachic explanation for this apparent contradiction:
פתח הכתוב בנוקי ממנו
וסיים בנוקי גופו
The Pasuk first uses an expression of liability for damage caused by one's property, and then refers to a personal act of damage, teaching us
אשו משום חציו
One is liable for his fire as if he personally caused the damage; and therefore
חייב בד' דברים
He is liable for the various payments for injuring a person as if he did it himself.

13

The Gemara offers an Halachic explanation for this apparent contradiction

פתח הכתוב בנוקי ממנו
וסיים בנוקי גופו?
Teaching us
אשו משום חציו
and therefore
חייב בד' דברים

14 The Gemara interprets several Pesukim in ספר שמואל as describing an inquiry of דוד המלך in the course of his war with the פלשתים related to אש נזקי אש:
 One Pasuk refers to גדישים דשעורים, stacks of barley, while another refers to גדישים דעדשים, stacks of lentils. The Gemara offers three versions of his dilemma:
 1.
 טמון באש קמיבעיא ליה
 His men had burned stacks of grain belonging to Jews, and he was inquiring whether he was liable for the items hidden in them. And
 פשטו לו מאי דפשטו לו
 They responded by ruling either like רבי יהודה or the רבנן.

14

The Gemara interprets several Pesukim in ספר שמואל as describing an inquiry of דוד המלך in the course of his war with the פלשתים related to אש נזקי אש

One Pasuk refers to גדישים דשעורים stacks of barley

Another refers to גדישים דעדשים stacks of lentils

The Gemara offers 3 versions of his dilemma

1

טמון באש קמיבעיא ליה
 His men had burned stacks of grain belonging to Jews, and he was inquiring whether he was liable for the items hidden in them

פשטו לו מאי דפשטו לו
 They responded by ruling either like רבי יוחנן or the רבנן

15 2.
 גדישים דישראל הוו
 דהוו מטמרי פלשתים בהו
 The Philistines where hiding in stacks of grain of Jews, and he was inquiring
 מהו להציל עצמו בממון חבירו
 Whether he would be held liable for the grain if he burned the stacks to win the battle?

15

2

גדישים דישראל הוו
דהוו מטמרי פלשתים בהו
 The Philistines where hiding in stacks of grain of Jews and he was inquiring
מהו להציל עצמו
בממון חבירו

16 3.
 גדישים דשעורין דישראל הוו
 וגדישין דעדשים דפלשתים הוו
 There were stacks of barley that belonged to Jews, and
 stacks of lentils that belonged to the פלשתים, and he was
 inquiring
 מהו ליטול גדישין של שעורין דישראל ליתן לפני בהמתו
 על מנת לשלם גדישין של עדשים
 Is he permitted to feed the barley to his animals and then
 repay the Jews with the lentils of the פלשתים?

According to these last two interpretations, the סנהדרין
 replied
 אסור
 אבל מלך פורץ לעשות לו דרך
 ואין מוחין בידו
 Ordinarily, one is liable if he damaged someone's money
 to save his life, and it is forbidden to steal with the
 intention to repay; however, a king may appropriate an
 individual's belongings at his discretion.

16 3

**גדישים דשעורין דישראל הוו
 וגדישין דעדשים דפלשתים הוו**
*There were stacks of barley that belonged to Jews
 and stacks of lentils that belonged to the פלשתים
 and he was inquiring*
**מהו ליטול גדישין של שעורין דישראל
 ליתן לפני בהמתו
 על מנת לשלם גדישין של עדשים**

▼

*According to these last two interpretations,
 the סנהדרין replied*
**אסור
 אבל מלך פורץ לעשות לו דרך
 ואין מוחין בידו**